

Malé modulární reaktory jsou technologií budoucnosti, jejich nasazení ovšem musí být doprovázeno vytvořením robustního právního rámce

13.12.2023 - Pavel Nesit | Právnická fakulta UK

V září 2023 představil premiér Petr Fiala svou vizi střednědobého směřování České republiky s názvem „Restart Česka: Hlavní křižovatkou Evropy do deseti let“.

V části o dalším vývoji energetiky tato vize počítá s tím, že se Česko v příští dekádě stane centrem vývoje malých modulárních reaktorů, které bude na svém území nejenom využívat, ale bude je vyvážet i do zahraničí.

Malé modulární reaktory jsou moderní technologií, která bude v příštích desetiletích s velkou pravděpodobností sloužit k výrobě tepla a elektrické energie. Cílem této technologie přitom není konkurovat existujícím jaderným elektrárnám, ale nahradit v rámci dekarbonizace stávající uhelné elektrárny. Malé jaderné reaktory jsou současně technologií, která jsou současně technologií, které vyžadují ve srovnání s výstavbou klasických jaderných elektráren nejenom mnohem nižší finanční náklady, ale také mohou být zprovozněny v kratším časovém rámci. Vláda České republiky schválila plán rozvoje těchto technologií v listopadu 2023. První malý modulární reaktor by měl být v České republice zpuštěn do deseti let.

Nasazení této nové technologie ovšem musí být provázeno vytvořením robustního právního rámce na vnitrostátní i mezinárodní úrovni. Této problematice se bude věnovat projekt s názvem „Flotila malých modulárních reaktorů na obzoru! Potřebujeme nové jaderné právo?“. Tento projekt podpořila Grantová agentura České republiky a bude se mu věnovat tým akademiků naší právnické fakulty.

Tradice, která vybízí a zavazuje

Výzkum vzájemného vztahu práva a jaderných technologií má v české právní akademii značnou tradici. Jeho počátky sahají do 70. let, kdy se tématu začala věnovat skupina akademiků, působících na Ústavu státu a práva tehdejší Československé akademie věd. Na jejich práci a mezinárodní renomé se nyní snaží navázat řešitelský tým akademiků, působících na pražské právnické fakultě (prof. Jakub Handrlíca, Mgr. Gabriela Blahoudková a dr. Vladimír Sharp). Cílem jejich projektu je přispět do mezinárodní diskuse o roli práva v úsilí o dekarbonizaci právě prostřednictvím malých modulárních reaktorů. Řešitelský tým se bude věnovat otázce, jestli je současný právní rámec na specifika plynoucí z této nové technologie připraven. Příkladem může být nejenom velice rigidní úprava povolovacích procesů, ale také právní úprava v oblasti odpovědnosti a pojištění.

Mezinárodní spolupráce

OECD ve své aktuální studii *The NEA Small Modular Reactor Dashboard* uvádí, že v současnosti existují čtyři desítky různých projektů v této oblasti po celém světě. Aktivními jsou zejména státy jako Kanada, USA, France a Velká Británie. Otázka připravenosti právního rámce je proto nejenom otázkou pro naši právní úpravu a téma přímo vybízí k mezinárodní spolupráci s partnery v zahraničí. Řešitelský tým plánuje v rámci řešení projektu spolupracovat s vědeckými týmy, které se problematice věnují na renomovaných univerzitách v zahraničí – konkrétně s Center for Energy Law

(Tulane University, USA). V souvislosti s projektem řešitelský tým plánuje také využít možnosti, které nabízí nově uzavřená bilaterální smlouva o vědecké spolupráci mezi naší fakultou a National University of Singapore. Právě Singapur totiž patří k těm asijským státům, které v současnosti počítá s nasazením této nové technologie za účelem zajištění své energetické soběstačnosti.

Výstupy projektu

Grantová agentura Česká republiky podpořila projekt pražského týmu svým financováním na roky 2024 až 2026. V rámci řešení projektu je plánováno nejenom vystoupení na prestižním, v pořadí dvacátém pátém kongresu Mezinárodní asociace jaderného práva, který se bude konat v listopadu 2024 ve Varšavě. Členové řešitelského týmu plánují výsledky svého výzkumu průběžně publikovat v prestižních zahraničních žurnálech s vysokým impaktem – zejména v *Journal of Energy and Natural Resources Law* a v *Journal of World Energy Law and Business*. Finálním výstupem celého projektu by měla být monografie, vydaná v renomovaném britském vydavatelství Routledge.

<https://www.prf.cuni.cz/aktuality/male-modularni-reaktory-jsou-technologie-budoucnosti-jejich-nasazeni-ovsem-musi-byt>